

Doprava jako specifický problém při řešení územních programů snižování emisí a imisí škodlivých látek do ovzduší

Jiří Dufek*, Jiří Jedlička, Vladimír Adamec

Centrum dopravního výzkumu, Lisenská 33a, 63600 Brno, Česká republika

* kontakt na autora: jiri.dufek@cdv.cz

Abstrakt

V příspěvku jsou prezentovány výsledky programů snižování emisí a imisí škodlivých látek do ovzduší produkovaných dopravou statutárních měst Brna a Zlína. Řešení dopravy v těchto programech zahrnovalo zejména modelování současných i výhledových intenzit dopravy, zpracování emisní bilance na úrovni města, návrhy opatření ke snížení znečištění ovzduší dopravou a hodnocení jejich účinnosti.

Modelování emisí z dopravy

Modelování má zásadní význam nejen při výpočtech emisí současného stavu, ale zejména hodnocení navrhovaných opatření na změny v dopravě a následně na kvalitu ovzduší. Emise jsou modelovány jako funkce objemů dopravy přidělené na modelovou silniční síť. Pro hodnocení opatření se uplatňuje jak zatěžování automobilovou dopravou tak modelování přemísťování osob veřejnou dopravou, která slouží k hodnocení opatření, ve kterých se uplatňuje veřejná doprava (např. Park and Ride).

V případě statutárních měst byly s využitím matematického modelování připravena vstupní data jako příspěvek dopravy pro výpočet rozptylových studií a zjišťovány vztahy mezi využitím území a dopravou včetně kvantifikace změn v dopravních intenzitách a emisích, které mohou nastat vlivem konkrétních opatření.

Návrhy opatření a hodnocení jejich účinnosti

Na základě zhodnocení současného stavu dopravní a emisní zátěže ve statutárních městech Brno a Zlín byla navržena sada speciálních, vzájemně provázaných opatření, vhodných pro danou lokalitu. Opatření by měla stimulovat poptávku po veřejné a nemotorové dopravě a současně omezovat poptávku po automobilové dopravě. Návrh opatření bere v úvahu především míru znečištění ovzduší, dopravně - technické řešení uvedených měst a možnosti odklonu a přesunutí dopravy mimo sídelní oblasti. Opatření byla cílená na okolí nejvíce zatížených komunikací, kde se v jejich bezprostřední blízkosti nachází obytná zástavba.

Sada opatření obsahovala zejména zvýšení atraktivity MHD a komfortu cestujících, snížení emisí autobusů MHD, přechod na alternativní pohony, zavedení systémů „Bike and Ride“ a „Park and Ride“ včetně návrhu počtu a lokalizace záchytných parkovišť, zpracování dopravního modelu a prognózy změn v dopravě ve variantách navrhovaných staveb a opatření a vytvoření regulačního řádu k omezení provozu a čištění komunikací při smogových situacích.